

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

3.Bf.2/2014/19. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, **2015. év január hó 7.** napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés bűntette miatt **a vádlott** ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2013. év november hó 29. napján kelt 23.B.2002/2013/13. számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 7 (hét) év 6 (hat) hónapra **enyhíti.**

A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést akként helyesbíti, hogy a vádlott a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A vádlott által fizetendő bűnügyi költség összegét 408.489 (négy száznyolcezer-négy száznyolcvankilenc) forintban állapítja meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyja.

Az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárásban felmerült 18.320 (tizennyolcezer-háromszázhusz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Törvényszék 23.B.2002/2013/13. számú ítéletével a vádlottat emberölés bűntette (2012. évi C. törvény Btk. 160. § (1) bekezdés) miatt 9 évi szabadságvesztésre és 8 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmadának kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, végül 402.489,- Ft bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.1051/2013/3. számú átiratában a vádlott szándékának eshetőlegességre egyenesre történő módosítására, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A védő a nyilvános ülésen előadott perbeszédében az elsőfokon kiszabott szabadságvesztés tartamát

eltúlzott mértékűnek találta. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelő súllyal az enyhítő körülményeket. Érvelése szerint a vádlott nem formális, hanem teljes körű, a bűnösségét is átfogó beismerő vallomást tett. A cselekmény részleteit emlékezet kihagyás miatt nem tudta feltárni. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem volt tekintettel a cselekmény előzményeire, a cselekményhez vezető eseményekre, az elkövetés módjára, arra a körülményre, hogy a sértett halálát egyetlen szúrás idézte elő. Az elkövetésnek ez a módozata - álláspontja szerint - a szándék eshetőleges formájának megállapítását teszi indokolttá. Utalt a cselekmény előtt a vádlott és a sértett között lezajló dulakodásra, a sértett ittas állapotára, ami hozzájárult a cselekmény bekövetkezéséhez. Álláspontja szerint az a körülmény, hogy a vádlotton nem volt külsérelmi nyom, az őt ért bántalmazás, illetve a hajtépés megtörténtét nem cáfolja. A kifejtettekre figyelemmel kérte a megállapított büntetés enyhítését.

A másodfokú bíróság a bejelentett védelmi fellebbezéseket alaposnak találta.

A jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be. 348. § (1) bekezdése értelmében a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le. Az eljárás tárgyát képező bűncselekmény elbírálása szempontjából releváns bizonyítékokat a lehetséges mértékben feltárta, azokat egyenként és összességükben is a logika szabályainak megfelelően értékelte.

A szóban forgó ügy egyik sajátossága volt, hogy az események alatt az érintetteken, a vádlotton, illetve a sértetten kívül más nem volt jelen. Ezzel a körülménnyel hozható összefüggésbe, hogy a bizonyítékok szűk körben álltak a hatóságok rendelkezésére. A történetekről - a sértett halála folytán - mindössze a vádlott tudott közvetlen információkkal szolgálni.

A vádlott a cselekmény elkövetését nem vitatta, azonban annak lényeges körülményeiről nem tudott beszámolni: hogyan, mivel, mely testrészén szúrta meg a sértettet, az eszközt hová tette, hol rejtette el a szúrást követően. E miatt az ügyben feltárt objektív adatoknak fokozott jelentőséget kellett tulajdonítani. Az elkövetés eszközének paraméterei az orvos szakértői vélemény alapján megnyugtató módon tisztázható voltak. Hasonlóképpen nem volt vitatható a sérülés szúrásos jellege. Lényeges bizonyítékkul szolgált az ügyben a helyszíni szemle jegyzőkönyv, továbbá az egyetlen közvetett tanú, 1.sz. tanú vallomása.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás több releváns részlet vonatkozásában hiányos, ezért azt figyelemmel a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára - az iratok tartalma alapján - a másodfokú bíróság az alábbiak szerint egészítette ki:

A sértett járadékban részesült, melynek havi összege 83.000,- Ft volt. A vádlott két kiskorú fia eltartására havonta 12.000,- Ft tartásdíjat fizetett a gyermekeket nevelő apának (vádlott nyilvános ülésen személyi körülményeire tett előadása a másodfokú bírósági iratok 19. sorszáma alatt).

A vádlott 158 cm magas és 71 kg súlyú, a sértett 181 cm magas, közepesen fejlett, jól táplált volt (a vádlotról készült igazságügyi pszichiáter szakértői lelet és vélemény a nyomozati iratok 262. oldalán, valamint a sértett boncjegyzőkönyve a nyomozati iratok 117. oldala).

Az előzményekhez tartozott, hogy a vádlott és a sértett italozása folytán közöttük mindennaposak voltak a veszekedések, amelyek többször kölcsönös tettelegességgé fajultak. Az ilyen kétoldalú

összetűzés esetén a vádlott, illetve a sértett az. 1. sz. tanút, a sértett féltestvérét kérte meg arra, hogy közös gyermeküket óvodába vigye, elkerülve azt, hogy a vádlotton, illetve a sértetten az óvodában észrevegyék a külsérelmi nyomokat (1.sz. tanúvallomása, 13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 10-11. oldalai).

A cselekmény alkalmával a sértett kezdeményezte a veszekedést a vádlottal, melynek indoka az élettársak szorult anyagi helyzete, valamint a vádlott munkanélkülisége volt. A sértett a haját húzta a vádlottnak, miközben a fejét is sérülést nem okozva ütlegelte és hangosan szidalmazta. Erre a lényegesen gyengébb fizikumú vádlott szintén tettelegességgel reagált. A konyhában kezdődő dulakodásnak a vádlott vetett véget úgy, hogy kiment az udvarra seperi. A sértett a vádlott után ment, és az udvaron folytatódott az élettársak között a veszekedés; a sértett a hajánál fogva a vádlottat a földre húzta és a feje tetejét ököllel is ütlegelte. A vádlott a tettelegesség elől a lakásba szaladt, ahol egy fa tárolóból egy pontosan meg nem állapítható, később lefoglalásra nem került, legalább 14 centiméter pengéjű kést vett magához, majd visszahozta az udvarra (a vádlott nyomozás során tett vallomása, nyomozati iratok 357-359. oldala).

A szúrcsatorna mélysége 14 cm volt, tehát a 14 cm hosszú késpenge teljes hossza behatolt a sértett mellkasába (az orvosszakértők véleménye a nyomozati iratok 139. oldalán).

Az elsőfokú ítéletben pontatlanul szerepelnek a sértettet ért sérülések leírása (az elsőfokú ítélet 4. oldalán), helyette a következőket szükséges rögzíteni: A sértett a boncjegyzőkönyv külsérelmi nyomok része 1-17. pontjában rögzített sérüléseket szenvedte el: a homlok jobb oldalán repesztett folytonosság megszakadást, a jobb arcfél többszörös hámfosztását, az orr hámfosztását, a bal homlokfél bevérzését, a jobb vállcsúcs hámfosztását, a bal mellkasfél folytonosság megszakítását (szúrt sérülés), a jobb mellkasfél zúzódásait, a bal felkar többszörös bevérzését, a bal könyöktáj zúzódását, a jobb felkar zúzódását és horzsolását, a jobb alkar hámhorzsolását és bőrfolytonosság megszakítását, a jobb kézhát többszörös hámkarcolását, a bal térdkalács hámphianyait (az igazságügyi orvosszakértők szakvélemény a nyomozati iratokat 163. oldalán).

- o -

A megállapított tényállás kiegészítését az indokolta, hogy nem szerepelt az első fokú ítéletben a kölcsönös családi konfliktusokból eredő cselekmények esetén nélkülözhetetlen testalkat leírása, ami megfelelő következtetési alapul szolgál az erőviszonyok megállapításához. A tényállás további kiegészítésére a miatt volt szükség, mivel az első fokú bíróság a cselekmény közvetlen, illetve távolabbi előzményeit nem tárta fel; így elmaradt a vádlott és a sértett korábbi konfliktusainak, valamint a cselekményt megelőző sértetti magatartás rögzítése, holott erre nézve a vádlott vallomásán túlmenően 1.sz. tanú vallomása is rendelkezésre állt. Szükséges volt a szúrcsatorna hosszának rögzítése, valamint a sértett sérülései leírásának pontosítása.

Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás mentessé vált a Be. 351. § (2) bekezdésével felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, így az a Be. 352. § (2) bekezdése alapján irányadó volt a fellebbezési eljárásban is.

A bizonyítékok konkrét értékelésével összefüggésben mindenekelőtt arra szükséges utalni, hogy az elsőfokú bíróság tévesen vette figyelembe a vádlott előadására nézve a rendőri jelentés tartalmát. A helyszínre kiérkező rendőrök által készített dokumentumból nem tűnik ki ugyanis, hogy megtörtént-e a vádlott megfelelő, a Be.117.§(2),(4) bekezdésében előírt figyelmeztetése nyilatkozatának felvétele előtt. E miatt a másodfokú bíróság mellőzte a bizonyítékok köréből a rendőri jelentésbe

foglalt vádlotti előadást. A rendőrök jelenlétében tett eltérő vallomásokra bizonyítékkul mégis rendelkezésre állt 1.sz. tanú vallomása, aki elmondta, hogy hallotta, amint a vádlott a rendőrök előtt egyszer elismerte a cselekmény elkövetését, majd más általi elkövetést állított, illetve olyan nyilatkozatot is tett, hogy nem tudja mi történt a sértettel, tehát következtelenül nyilatkozott.

Az ügyben objektív bizonyítékként álltak rendelkezésre az igen részletes helyszíni szemle jegyzőkönyvben szereplő adatok, amelyek megnyugtató következtetési alapul szolgáltak az elkövetés helyszínére nézve. A lakásban feltárt elváltozások, vérnyomok hiánya, illetve az udvaron észlelt vérnyomok megléte alapján nem volt kétéséges, hogy a cselekmény elkövetésére nem a lakásban, hanem az udvaron került sor. Ez a következtetés nem állt ellentétben a vádlott nyomozás során tett nyilatkozatával.

Nem volt elfogadható ugyanakkor a vádlottnak az a védekezése, hogy a sértett már a szúrás megelőzően félmeztelenre vetkőzött volna. Az orvosszakértő véleménye szerint a sértett sérülései elszenvedése után mozgásában korlátozottá vált, ezért kizárható, hogy ruháit ő maga dobta volna el. Ez ellen szóló további nyomós érv volt a sértett ruházatán, az atléta trikón és a kardigánon észlelt - a szúrásnak megfelelő - anyagfolytonossági hiány, illetve vérszennyeződés. E körülmények alapján helytálló volt az elsőfokú bíróságnak az a ténymegállapítása, hogy a sértett a lefoglalt ruhaneműket viselte a szúrás elszenvedésekor, azokat a vádlott távolította el testéről, majd gondoskodott elrejtésükről is. A vádlott nemcsak a sértett ruháját rejtette el, hanem az elkövetés eszközét is. A helyszíni szemle adatai, valamint 1.sz. tanú vallomása alapján az volt megállapítható, hogy a vádlott a cselekmény után otthonából való távozásakor az ajtót kulccsal bezárta, majd a sértett féltestvérének értesítése után oda visszatérve az ajtót maga nyitotta ki. A bejárati ajtón nem észleltek erőszakos behatolásra utaló nyomot.

A fenti tényezők mind egy irányba mutattak; a vádlott általi elkövetés tényét erősítették meg, egyben kizárták a más általi elkövetés lehetőségét. Erre egyébként a hatóságok előtt a vádlott maga sem hivatkozott.

A sérüléseket az orvosszakértői vélemény alapján hiánytalanul lehetett rögzíteni. Eszerint a szívre irányzott szúráson kívül is több erőbehatás érte a sértettet. Ezzel szemben a vádlotton nyaki sérülésén kívül külsérelmi nyomot nem észleltek. Az őt ért ennél súlyosabb tettegesség ténye tehát nem volt alátámasztható. Az viszont az előadásából nem cáfolható, hogy a sértett a haját húzta volna, illetve nyomot nem hagyó módon bántalmazta őt.

- o -

A kiegészített tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott büntető jogi felelősségére, és cselekményének minősítése is megfelel az anyagi büntető jogszabályoknak.

Az elsőfokú bíróság a Btk. időbeli hatálya kérdésében helyesen foglalt állást, amikor a Btk. 2. §-ára figyelemmel az elbíráláskor hatályos törvényi rendelkezések szerint járt el. A Btk. ugyanis a vádlottra nézve előnyösebb az elkövetésekor 1978. évi IV. törvényhez képest a feltételes szabadságra bocsátás kedvezőbb szabályai miatt.

A cselekmény minősítése körében mindenekelőtt arra a kérdésre kellett választ keresni, hogy a vádlott cselekménye miként minősül. A szándék formájának meghatározása csak ezt követően vizsgálható kérdés. A tárgyi tényezők alapján a cselekmény jogi értékelését az elsőfokú bíróság helyesen végezte el. Az elkövetés eszköze egy 14 cm pengehosszúságú kés volt. A szúrás nagy

erejű, ami a szívet, valamint a tüdőt is sértette. A szívsérülés 10 percen belül bekövetkező halált eredményezett. E körülmények alapján megalapozott következtetést lehetett levonni az egyenes ölési szándékra.

Téves az első fokú bíróságnak a szándék formája kérdésében kifejtett érvelése. Az elkövetés eszköze, a szúrás ereje, a sérülés helye, jellege arra utaltak, hogy a vádlott nem csupán előre látta magatartásának lehetséges következményeit, a sértett halálának bekövetkeztét, hanem ezt a következményt kívánta. A vádlott tehát nem eshetőleges, hanem egyenes szándékkal valósította meg a cselekményt. A másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a 14. oldalának első bekezdésében a mulasztással elkövetett emberölésre irányadó jogi szempontok részletezését, mivel a szóban forgó ügyben nem merült fel a mulasztással történő elkövetés lehetősége.

A vádlott védekezése kapcsán szükséges a jogos védelem vizsgálata. Az irányadó tényállás szerint az italozás, valamint a tettegesség az élettársak között kölcsönös, nem kizárólag a sértettnek, hanem mindkét félnek szerepe volt a konfliktusok kialakulásában. A vádbeli esetben a tettegességet a sértett kezdeményezte, tehát a vádlottat az őt érő jogtalan támadással szemben a támadás alatt jogos védelem megillette. Ez a jogos védelmi helyzet mindaddig fennállt, amíg a vádlott az udvaron maradt. A konyhába távozással, a kés magához vételével, majd az udvarra történő visszamenetellel azonban a vádlott vált jogtalan támadóvá. A vádlott a jogtalanság talajára került, amikor a sértettet szíven szúrta.

Vizsgálta a másodfokú bíróság az erős felindulásban történő elkövetés lehetőségét is. Mindenek előtt azt szükséges aláhúzni, hogy a vádlott beszűkült tudatállapotról maga sem tett említést. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az emberölés privilegizált esetként történő értékelése nem kerülhetett szóba a menthető okból származó erős felindulás ismérveinek hiánya folytán. A tényállás szerint a vádlott és a sértett egyaránt italozó életmódot folytatott, rendszeresek voltak köztük a kiabálások, esetenként a tettegességig fajuló veszekedések. A felek szerepe, magatartása között nem volt különbség tehető az italfogyasztást, illetve az ittasan tanúsított magatartást illetően. Az állandó bírói gyakorlat szerint a folyamatos és kölcsönös italozás talaján kialakult tettegességre visszavezethető ölési cselekmény erkölcsileg menthető ok hiányában nem értékelhető erős felindulásban elkövetett emberölésként. Jelenleg is ugyanez a helyzet, a verekedésnél mindketten ittas állapotban cselekedtek.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság részben tárta fel helyesen, azok kiegészítése, illetve helyesbítése is szükséges volt.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság a vádlott beismerő vallomásának elsőfokú értékelésével. A bűnösséget is átfogó nyilatkozatát ugyanis feltáró jellegűnek kellett tekinteni. Előadásában beszámolt a cselekmény leglényegesebb mozzanatairól, arról, hogy az eszközt mikor vette elő, hogyan használta. Erre alapította az első fokú bíróság a jogos védelemre vonatkozó védekezés elvetését is. A másodfokú bíróság ezért nagyobb nyomatékot tulajdonított ennek a feltáró jellegű, a tényállást megalapozó beismerő vallomásnak. A kiegészített tényállás alapján megállapítható volt, hogy a vádbeli alkalommal a tettegesség kezdeményezője a sértett volt, ezt mint sértetti közrehatást szintén a vádlott javára kellett figyelembe venni. Hasonlóképpen enyhítő körülmény a vádlott javára, hogy kiskorú gyermekeiről részben saját háztartásban, részben tartásdíj fizetés útján gondoskodott.

A vádlott terhére súlyosító körülményként kell értékelni az ittas állapotban, közeli idős hozzátartozó sérelmére elkövetést. A büntetett előélet helyett helyesen azt kellett terhére figyelembe venni, hogy visszaesőnek nem minősülő bűnismétlő. Ennek a körülménynek nyomatékát azonban mérsékelte a korábbi büntetés óta eltelt hosszabb idő (öt év), és a korábbi bűncselekmény jellegének a jelenlegitől való eltérése.

A helyesbített bűnösségi körülmények alapján a másodfokú bíróság úgy látta, hogy az elsőfokon alkalmazott 9 évi börtönbüntetés eltúlzott, a Btk. 79.§-ában írt büntetési célok rövidebb tartamú szabadságvesztéssel is elérhetők. Ezért a másodfokú bíróság a kiszabott szabadságvesztés tartamát 7 év 6 hónap börtönre enyhítette.

Helyesbítette a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezést a Btk. 38. § (2) bekezdésében szereplő megfogalmazásnak megfelelően.

Az elsőfokú bíróság által megállapított bűnügyi költség összegét amiatt kellett korrigálni, mivel a vádlott kirendelt védője a másodfokú eljárásban csatolta az elsőfokú eljárás alatt a vádlottal történő megbeszélésekkel kapcsolatos igazolásokat, valamint az utána járó díjának kimutatását. Az ezzel összefüggésben felmerült a 6.000,- Ft-ot ezért a másodfokú bíróság hozzáadta az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséghez, amelynek viselésére a vádlottat kötelezte.

Nem kötelezte viszont a vádlottat az enyhítést célzó fellebbezés eredményessége folytán a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére, ezért a másodfokú bíróság a Be. 381. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a 18.300 forint költséget az állam viseli.

A fentieknek megfelelően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a szabadságvesztés tartamát, a vádlott által viselendő bűnügyi költség összegét érintő részében a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Btk. 92. § (1), (2) bekezdése alapján rendelkezett az előzetes letartóztatásban töltött idő továbbmenő beszámításáról.

Budapest, 2015. év január hó 7. napján

**Dr. Nehrer Péter s.k. a tanács
elnöke. Halász Etelka s.k.
előadó bíró. Sárecz Szabina
Martina s.k. bíró**

A Fővárosi Törvényszék 23.B.2002/2013/13. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.2/2014/19. számú ítélete folytán a **2015. év január hó 7.** napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2015. év január hó 7. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke